

**Силабус навчальної дисципліни
« Фінансовий ринок »**

**Спеціальність: 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування**

Рівень освіти	фахова передвища
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента
Семестр	3
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/загальна кількість годин	3 кредити/90 годин.
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Предметом навчальної дисципліни є економічні механізми мобілізації тимчасово вільних коштів між секторами економіки і суб'єктами господарювання у сфері, де визначається попит і пропозиція на різноманітні фінансові інструменти.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета)	Фінансова система держави забезпечує нормальне існування, функціонування і розвиток її економіки. Основою цієї системи є фінансовий ринок, що виступає у якості механізму за допомогою якого відбувається перерозподіл капіталів і спрямування коштів у сфери найбільш ефективного їх використання. Фінансовий ринок є складною системою економічних і правових відносин, пов'язаних з випуском, обігом, купівлею-продажем різноманітних фінансових активів з метою акумулювання фінансових ресурсів та спрямування їх у сфери найбільш ефективного використання. Переміщення і перерозподіл коштів на фінансовому ринку найчастіше відбувається за допомогою спеціальних інститутів - фінансових посередників (банків, інвестиційних фондів, страхових компаній та ін.) та фінансової інфраструктури (біржі, торгівельно-інформаційні системи, депозитарії та реєстратори). Фінансовий ринок як навчальна дисципліна вивчає особливості функціонування фінансового ринку, управління емісійними та інвестиційними процесами на підприємствах різних форм власності з метою забезпечення їх ефективного розвитку. Мета дисципліни «Фінансовий ринок»: отримання теоретичних знань з основних принципів організації і функціонування фінансового ринку, економічної сутності та призначення специфічних товарів, що обертаються на фінансовому ринку – грошей та цінних паперів, видів фінансових угод, методів фінансових розрахунків, а також необхідних практичних навичок щодо оцінки вартості фінансових інструментів і управління фінансовими інвестиціями в сучасних умовах.
Чому можна навчитися (результати навчання)	ПРН11. Формування необхідного рівня знань про суть і функції фінансів, їх вплив на соціально-економічний розвиток суспільства, знання грошових і кредитних відносин ринкової економіки. ПРН12. Вміти визначати функціональні області та взаємозв'язки між суб'єктами фінансових систем. ПРН13. Вміти виявляти, аналізувати ключові характеристики

	<p>фінансових систем, оцінювати їх взаємозв'язки з національною та світовою економіками.</p> <p>ПРН14. Вміти обирати та застосовувати економіко-математичні та статистичні методи для аналізу, прогнозування та оптимізації явищ і процесів у фінансових системах.</p> <p>ПРН15. Вміти комплексно оцінювати діяльність підприємств і організацій, виявляти внутрішні резерви раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.</p> <p>ПРН16. Вміти аналізувати та пояснювати інформацію, розраховувати економічні та фінансові показники.</p> <p>ПРН22. Вміти організувати професійну діяльність в колективі; використовувати професійні функції як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера.</p> <p>ПРН23. Набуття практичних навичок формування самостійного стилю мислення, власної етичної позиції, застосовування набутих знань у сфері професійної життєдіяльності і особистого самовдосконалення, дотримання норм професійної етики в процесі фахової діяльності.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність до гнучкого мислення і компетентного застосування набутих знань в практичній роботі за фахом та повсякденному житті.</p> <p>ЗК6. Здатність до формування ринково-орієнтованого економічного світогляду.</p> <p>ЗК7. Уміння обґрунтовувати рішення та спроможність забезпечувати їх правочинність.</p> <p>ЗК10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість, адаптуватися та діяти у новій ситуації.</p> <p>ЗК11. Здатність працювати як у команді, так і автономно.</p> <p>ЗК12. Здатність до оцінки та аналізу соціально-економічних процесів і явищ, до використання економічних знань у професійній діяльності.</p> <p>Фахові компетентності спеціальності</p> <p>ФК1. Здатність до критичного осмислення концептуальних основ економічної теорії, які стосуються фінансів, банківської справи та страхування й узагальнюють засади і закономірності функціонування та розвитку фінансових систем.</p> <p>ФК2. Здатність опанувати та усвідомлювати інформацію щодо сучасного стану і тенденцій розвитку фінансових систем.</p> <p>ФК3. Вміння використовувати теоретичний та методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для діагностики стану фінансових систем.</p> <p>ФК4. Здатність здійснювати фінансові, кредитні, розрахункові операції, розрахунки за податками, визначати доходи та витрати, оцінювати трудовий потенціал суб'єктів господарювання.</p> <p>ФК6. Здатність аналізувати фінансово-господарську діяльність суб'єктів господарювання, використовуючи дані фінансової, податкової, статистичної звітності, комп'ютерну техніку та статистичні методи обробки інформації.</p> <p>ФК8. Здатність використовувати та застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення, володіти інформаційними технологіями у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>

	<p>ФК10. Здатність використовувати нормативно-правову базу у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ФК14. Здатність обґрунтовувати, приймати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування та брати відповідальність за них.</p> <p>ФК15. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Розділ 1. Сутність фінансового ринку та основи його організації.</p> <p>Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці. Суть фінансового ринку, його структурні елементи. Функції фінансового ринку. Характеристика суб'єктів фінансового ринку. Фінансові інструменти як об'єкти фінансового ринку.</p> <p>Тема 2. Регулювання фінансового ринку. Мета і форми державного регулювання фінансового ринку. Принципи регулювання фінансового ринку та нагляд за діяльністю фінансових установ в Україні. Уповноважені органи виконавчої влади, що здійснюють регулювання фінансового ринку України. Саморегулювання фінансового ринку.</p> <p>Тема 3. Фінансові посередники. Сутність фінансового посередництва. Контрактні фінансові інститути, що діють на фінансовому ринку: торговці цінними паперами, фінансові компанії, страхові компанії, пенсійні фонди. Інфраструктура фінансового ринку.</p> <p>Розділ 2. Специфіка організації фінансових ринків</p> <p>Тема 4. Ринок капіталів. Фінансові інструменти і їх призначення. Структура ринку капіталів. Характеристика акцій і законодавче підґрунтя їх емісії. Дохід за фінансовим інструментом. Методи оцінювання вартості акцій. Характеристика видів і типів облігацій та їх роль в економіці. Загальна доходність облігацій. Характеристика векселів. Проблеми формування ринку векселів в Україні. Ощадний банківський сертифікат. Депозитний сертифікат банку.</p> <p>Тема 5. Ринок похідних фінансових інструментів. Суть та критерії класифікації похідних фінансових активів. Опціон та його специфікація. Форвард і ф'ючерс та їх характеристика. Депозитарна розписка. Варант, своп та інші похідні цінні папери.</p> <p>Тема 6. Грошовий ринок та ринок банківських позичок. Сутність та структура грошового ринку. Об'єкти та суб'єкти ринку. Характеристика облікового ринку, інституційні структури та інструменти. Суть і роль міжбанківського ринку. Операції на цьому ринку.</p> <p>Тема 7. Валютний ринок. Поняття валютного ринку. Валютний курс. Пряме і непряме котирування. Ліцензування банків. Валютні операції. Валютне регулювання та курсова політика НБУ.</p> <p>Розділ 3. Ризик та дохід на капітал</p> <p>Тема 8. Процентні ставки та вартість грошей у часі. Вартість грошей та час. Процентна ставка як ціна залучених коштів. Визначення вартості грошової одиниці за допомогою простих відсотків. Визначення вартості грошової одиниці за</p>

	<p>допомогою складних відсотків. Рентні платежі (ануїтет) та їх оцінка.</p> <p>Тема 9. Ризик, методи його оцінки та управління. Поняття і класифікація фінансових ризиків. Методи оцінювання ризику на фінансовому ринку. Методи управління фінансовими ризиками. Теорія портфеля.</p> <p>Тема 10. Фондова біржа. Фондові індекси. Сутність фондової біржі. Біржові операції та їх класифікація. Поняття про індекси і методи їх визначення. Види індексів та їх місце на фінансовому ринку. Основні світові фондові індекси. Українські фондові індекси</p> <p>Основними завданнями дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення ролі та місця фінансового ринку в економіці; – дослідження особливостей функціонування та розвитку кожного з сегментів фінансового ринку; – обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів на ринку; – дослідження інфраструктури фінансового ринку, зокрема діяльності професійних учасників, фондових бірж, фінансових посередників; – розкриття особливостей обігу боргових, пайових та похідних цінних паперів; – обґрунтування необхідності державного регулювання фінансового ринку; – ознайомлення з основами фундаментального та технічного аналізу кон'юнктури фінансового ринку. <p>У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:</p> <p><i>знати:</i> суть та зміст фінансового ринку; види фінансових ринків; види цінних паперів; професійних учасників фінансового, а також фондового ринку; технологію операцій з інструментами фінансового ринку; технологію фінансових розрахунків; інфраструктуру фінансового ринку.</p> <p><i>уміти:</i> орієнтуватися в нових для України і різноманітних поняттях фінансового ринку; проводити фінансові розрахунки по цінних паперах; аналізувати і прогнозувати ризики капіталовкладень; виконувати конкретні розрахунки по прогнозах руху цін і вибору портфеля цінних паперів.</p> <p>Методи навчання Викладання даної дисципліни проводиться із застосуванням лекцій, семінарських (практичних) занять. Застосовуються методи проблемного навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проблемний виклад матеріалу - частово-пошуковий (евристичний) - дослідницький (при написанні рефератів) <p>Викладення лекційного курсу здійснюється із застосуванням словесних та наочних методів навчання. При проведенні практичних занять передбачається застосування роздаткового матеріалу. На практичних заняттях вирішуються ситуаційні завдання, передбачається розв'язання задач, дискусійне обговорення проблемних питань, що стосується фінансового ринку, здійснюється тестовий контроль.</p> <p>Форми навчання: очна, дистанційна</p>
<p>Передумови для вивчення дисципліни</p>	<p>Вивчення дисципліни “Фінансовий ринок” передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із дисциплін: «Економічна</p>

<p>Критерії оцінювання</p>	<p>теорія», «Фінанси», «Гроші та кредит».</p> <p>У процесі вивчення дисципліни “Фінансовий ринок” використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточне тестування та опитування; - аналітичні звіти, реферати; - презентації результатів виконаних завдань та досліджень; - ситуаційні завдання; - підготовка та перегляд відеороликів; - підсумкове тестування та усне опитування. <p>Оцінювання знань студентів здійснюється за шкалою:</p> <p>«5» - відмінно - заслугоує студент, котрий виявив всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіє відомостями з основної і додаткової літератури, виявив уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, здатний до самостійного поповнення надбаних знань і умінь у процесі подальшої навчальної роботи і професійній діяльності.</p> <p>«4» - добре - студент отримує за виявлені системні й глибокі знання навчального матеріалу, володіння відомостями з основної літератури, уміння творчого застосування набутих теоретичних знань для вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, але припускається несуттєвих помилок, які може самостійно виправити.</p> <p>«3» - задовільно - заслугоує студент, котрий виявив знання навчального матеріалу в мінімальному обсязі необхідному для подальшого навчання та професійної діяльності, володіє обмеженими відомостями з основної літератури, виявив обмежені уміння вирішення практичних завдань, передбачених програмою дисципліни, припускається суттєвих помилок, які може виправити лише під керівництвом викладача.</p> <p>«2» - незадовільно - ставиться студенту, котрий не має знань зі значної частини навчального матеріалу, не спроможний самостійно опанувати програмний матеріал і потребує повторного вивчення дисципліни.</p>
<p>Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни</p>	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Еш С.М. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с. 2. Маслова С.О., Опалов О. А. Фінансовий ринок: Навч. посібник - 3-тє вид., виправлене. - К. : Каравела, 2005. - 344 с. 3. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник / В.М. Шелудько. – К.: Знання, 2015. – 535 с. <p>Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.dfr.gov.ua.- Сайт Держкомітету по регулюванню ринку фінансових послуг України. 2. www.capitalmarkets.kiev.ua.- Про стан розвитку ринків капіталу (USAID). 3. www.banki.ru. 4. http:// www.prostobank.com.ua – Інформаційно – довідковий сайт по рейтингам комерційних банків України. 5. http://www.aub.com.ua - Офіційний сайт Асоціації банків України. 6. http://www.bank.gov.ua - Офіційний сайт НБУ.

	<p>7. http://www.diebold.com/ - Офіційний сайт компанії Diebold (США).</p> <p>8. http://www.metasoftware.com.ua - Офіційний сайт компанії „Метасофт”.</p> <p>9. http://www.sibis.com.ua - Офіційний сайт компанії “SIBIS”(Україна)</p> <p>10. http://www.ssi.com.ua/ - Офіційний сайт компанії Servus Systems Integration (Україна)</p> <p>11. www.uabanker.net/ Інформаційний банківський портал</p>
Циклова комісія	фінансово-облікових дисциплін
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	3 семестр – Залік (тестування, виконання практичних завдань)
Викладач(і)	<p><i>Смочко В. Ю. спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, кандидат економічних наук;</i></p> <p><i>Слабак Т. І. спеціаліст вищої категорії;</i></p> <p><i>Носа С. В. спеціаліст другої категорії.</i></p>